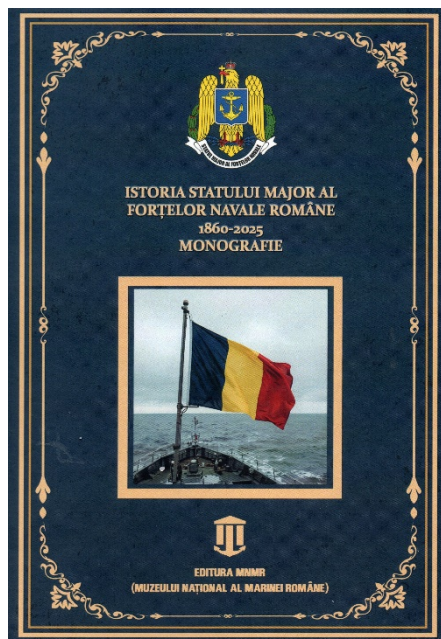

Andreea Atanasiu-Croitoru, Dan-Dragoș Sichigea, Silvia Ioniță, *Istoria Statului Major al Forțelor Navale Române, 1860-2025. Monografie*, Editura M.N.M.R. (Muzeului Național al Marinei Române, Constanța, 2025), 375 p.

Volumul: *Istoria Statului Major al Forțelor Navale Române, 1860-2025. Monografie*, se află iată, la a treia ediție. În ordine cronologică, prima echipă de lucru s-a constituit din: coordonator-dr. Marian Moșneagu, dr. Andreea Atanasiu, dr. Mariana Cojoc, Georgeta Borandă și Andrei Vochițu care a semnat *Statul Major al Forțelor Navale. 1860-2005. Tradiții și perspective*; iar cea de-a doua din: coordonator-dr. Olimpiu-Manuel Glodarenco, dr. Andreea Atanasiu-Croitoru, dr. Florin Stan, dr. Ion Rîșnoveanu, drd. Andrei Vochițu care a semnat *Istoria Statului Major al Forțelor Navale. 1860-2010*.

Anul 2025 a adus cu sine apariția celui de-al treilea volum semnat de dr. Andreea Atanasiu-Croitoru, dr. Dan-Dragoș Sichigea și dr. Silvia Ioniță, autorii aducând cronică Statului Major al Forțelor Navale până în zilele noastre.

Din cuprinsul lucrării reiese clar faptul că România, ca stat maritim european - membru al Uniunii Europene și al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord -, și-a afirmat în spațiul geopolitic al Mării Negre, după obținerea și recunoașterea Independenței sale (1877-1878), un rol recunoscut pe măsura statutului său, beneficiind de avantajul natural al propriei rețele hidrografice și de larga deschidere spre orizontul lumii mediteraneene și atlantice prin bazinul de vest al Pontului.

Dezvoltarea Marinei Române a început să se contureze odată cu Unirea Principatelor Române, în 1859, care a atras după sine unificarea flotilelor celor două țări surori la 22 octombrie 1860, sub denumirea de „Corpul Flotilei”.

În timpul Războiului de Independență de la 1877-1878, Flotila română s-a afirmat în numeroase acțiuni care au presupus instalarea de baraje, atacul navelor inamice și sprijin cu foc de artilerie, demonstrând utilitatea serviciilor marinarilor pentru apărarea suveranității statului. Până la Primul Război Mondial, potențialul combativ al României a crescut

semnificativ, Marina Română beneficiind de trei programe de dotare cu nave și mijloace de navigație.

În anii Marelui Război al Reîntregirii Țării de la 1916-1918, Marina noastră s-a încadrat în efortul general de război, îndeplinind misiuni de apărare a capului de pod de la Turtucaia, de sprijin al flancului drept al trupelor de uscat, de retragere a navelor române pe linia frontului, de lichidare a artileriei inamice din zona orașului Tulcea, de transport al materialelor și de lichidare a rezistenței navelor rusești din Delta Dunării. Realizarea statului național unitar român în anul 1918, în urma unirii tuturor provinciilor istorice românești, a permis, în perioada interbelică, dezvoltarea flotei militare, care a fost dotată cu noi tipuri de nave, precum distrugătoarele de tip „M” – „Mărășești” și „Mărăști” și de tip „R” – „Regele Ferdinand,” și „Regina Maria”, primul submarin românesc, „Delfinul”, a doua navă-școală, „Mircea”. În anul 1939, la Galați, a fost lansată la apă și prima navă militară de construcție românească, puitorul de mine „Amiral Murgescu”. Toate aceste dotări au dus la transformarea Marinei Române într-o marină modernă și echilibrată, capabilă să facă față amenințărilor din Marea Neagră.

În timpul celei de-a doua conflagrații mondiale, Marina Română și-a adus un aport considerabil la susținerea efortului general de război, edificatoare în acest sens fiind acțiunea din 26 iunie 1941, când, în fața orașului Constanța, artileria distrugătoarelor „Mărăști” și „Regina Maria” și bateriile de coastă au respins incursiunea navelor sovietice, crucișătorul „Moskva”- nava comandant - fiind scufundată iar distrugătorul „Harkov” avariat. O altă acțiune deosebit de importantă a constituit-o evacuarea pe calea mării a trupelor române și germane din Peninsula Crimeea, în cadrul celei mai mari operații navale desfășurată în Marea Neagră, cu numele de cod „Operațiunea 60.000”.

După cel de-al Doilea Război Mondial, România a fost lipsită, în primii ani postbelici, de flota maritimă și, într-o mare măsură, și de cea fluvială, din cauza preluării navelor românești de către flota Uniunii Sovietice, nave restituite ulterior parțial, în urma înțelegerii între guvernele României și U.R.S.S. Odată cu reintrarea în dotare a monitoarelor, a fost constituită *Flotila de Dunăre*, denumită din 1959 *Brigada Fluvială*. În anul 1962 a fost înființată Divizia 42 Maritimă, continuatoarea tradițiilor Diviziei de Mare, mare unitate care fusese desființată la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. O serie de nave militare maritime construite în șantierelor navale românești la sfârșitul anilor '70 și la începutul anilor '80, precum escortoarele „Midia” și „Constanța”, crucișătorul ușor „Muntenia”, transformat în distrugător, iar ulterior în fregata „Mărășești”, fregatele din

clasa *Eustațiu Sebastian*, clasificate apoi în corvette, au dimensionat capacitatea Marinei Militare.

După evenimentele din decembrie 1989, reînviindu-se tradiția apărării fluvialo-maritime, a fost înființat *Comandamentul Flotei Maritime*, transformat apoi în *Comandamentul Operațional Naval*, iar ulterior în *Comandamentul Flotei și Componenta Operațională Navală*. La fluviu au fost înființate *Comandamentul Flotilei de Dunăre* și *Flotila de Dunăre*, transformate în *Componenta Fluvială* și ulterior în *Serviciul Fluvial*, subordonat *Comandamentului Flotei*.

Fie și dintr-o privire retrospectivă, succintă, se accentuează rolul și locul Forțelor Navale Române în istoria statului român modern, mereu în serviciul intereselor navale și fluviale naționale, participând până la sacrificiul suprem, la apărarea hotarelor de apă ale țării, îndeplinindu-și rolul atribuit de conducerea politico-militară.

În prezent, Forțele Navale ale României continuă tradiția semnificativă a acestei categorii de forțe militare, în interesul națiunii și pentru apărarea unor idealuri generoase precum siguranța granițelor, securitatea fluvială și maritimă și dezvoltarea relațiilor complexe militaro-diplomatice la Marea Neagră și pretutindeni unde statul român își află interesul geostrategic.

Încadrându-se în amplul proces de reformă a Armatei României, cu principala finalitate a creării interoperabilității cu forțele armate ale statelor membre ale NATO, Statul Major al Forțelor Navale a devenit, după integrarea României în Alianța Nord-Atlantică, în anul 2004, prima categorie de forțe complet profesionalizată.

Pornind de la cerințele actuale, specificul forței navale pe care o proiectăm trebuie să îndeplinească următoarele criterii: comandă și control eficiente, structură echilibrată de forțe, interoperabile și infrastructură corespunzătoare. Totul pentru a apropia Forțele Navale, Statul Major General și Armata României de cerințele „*războiului bazat pe rețea*” pe mare, pe litoral și în adâncimea acestuia.

Se recunoaște că în calitate de stat riveran Mării Negre, situat în apropierea zonei de insecuritate din Balcani și la intrarea principalei axe de transport fluvial dintre Orientul Mijlociu și Europa Occidentală, România trebuie să dispună de o forță navală credibilă și bine structurată, cu o putere combativă pe măsura responsabilităților ce-i revin la mare și fluviu. În contextul evoluției contemporane a mediului de securitate, puterea maritimă a țării este un factor de importanță vitală, iar Forțele Navale Române sunt pilonul principal al acesteia.

Demersul specialiștilor Muzeului Marinei Române de a reedita într-o ediție revăzută și adăugită monografia Statului Major al Forțelor Navale, la

ceasul aniversar al împlinirii a 165 de ani de la înființarea acestei structuri, este binevenit, fiind, pe de o parte, pe lângă transparența pe care Forțele Navale o promovează în cadrul dialogului deschis cu societatea civilă și cu partenerii externi, o continuare a îmbogățirii istoriografiei naționale pe linia valoroaselor contribuții din domeniul istoriei Marinei, iar pe de altă parte un semn al cinstirii și respectului pe care cercetătorul istoriei naționale și al Marinei Militare îl poartă trecutului acestei nobile arme.

*Contraamiral de flotilă (r) dr. Constantin Aurel
Președintele Ligii Navale Române, filiala Constanța*

Dan-Dragoș Sichigea, *Jurnalul de război al Comandamentului „Amiral German Marea Neagră”*, vol. IV, aprilie-iunie 1943, Editura M.N.M.R. (Muzeului Național al Marinei Române, Constanța, 2025), 310 p.

Dr. Dan-Dragoș Sichigea continuă seria însemnărilor comandantului „Amiral German Marea Neagră”, cu cel de-al IV-lea volum, aferent lunii aprilie și din cea de-a doua jumătate a lunii mai 1943 (din păcate, prima parte lipsește din documentul original)

Ultimele notări ale celui de-al III-lea volum, referitoare la luna martie indicau pregătirile sovietice pentru o ofensivă de amploare împotriva capului de pod din Taman, așa-zisa poziție „Gotenkopf”. Ele s-au dovedit corecte, Frontul Nord-Caucaz lansând primul atac – Operația „Taman”, pe 4 aprilie 1943.

Forțele navale ale Axei, exclusiv germane în această parte a Mării Negre, au contribuit la eșecul primelor eforturi sovietice de dislocare a Armatei a 17-a din capul de pod. Jurnalul urmărește diferitele tipuri de misiuni navale ale flotilelor subordonate „Amiral German Marea Neagră”, de la dragaje, minări, lupta anti-submarin, până la ciocniri cu navele sovietice care aprovizionau propriul lor cap de pod, de la sud de Novorossisk.

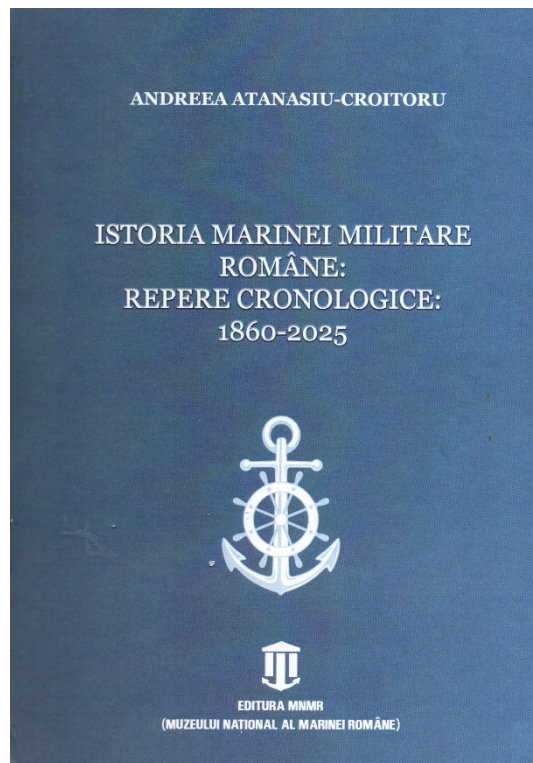
Însă sarcina principală alocată comandamentului din Marea Neagră era aprovizionarea trupelor din Peninsula Taman cu muniții și materiale, dar și transportarea de întăriri, tot mai necesare pe măsură ce luptele s-au intensificat. La rândul său, comandamentul german și-a propus anihilarea capului de pod de la Mișako – Operația „Neptun” – pe 17 aprilie, o acțiune la care puținele nave ofensive (vedete torpiloare, dragoare și barje cu artilerie) au fost folosite în sprijinul trupelor terestre. O constantă a acestei perioade este și intensificarea atacurilor submarinelor sovietice asupra navelor de transport ale Axei din vestul Mării Negre, așa cum a dovedit-o scufundarea navei „Suceava” pe 20 aprilie 1943. Pierderea a aproape un sfert din capacitatea de transport disponibilă a arătat din nou insuficiența capacitate a forțelor germane de a proteja convoaiele. În același timp ea demonstra nevoia de nave antisubmarin moderne și bine dotate cu aparatură

de ascultare și grenade, așa cum a solicitat în mod repetat comandamentul naval din Marea Neagră.

Demersul cercetătorului Dan-Dragoș Sichigea va continua pentru a putea oferi tuturor celor interesați o cât mai bună informare cu privire la activitățile navale militare desfășurate în Marea Neagră, pe o anumită perioadă de timp, din perspectiva aliaților de la acel moment, germanii.

Dr. Andreea Atanasiu-Croitoru
Expert Patrimoniu Tehnic Naval
Șef Secție M.N.M.R. Constanța

Andreea Atanasiu-Croitoru, *Istoria Marinei Militare Române. Repere cronologice: 1860-2025*, Editura M.N.M.R. (Muzeului Național al Marinei Române, Constanța, 2025), 426 p.

Ultima parte a anului 2025 a adus cu sine continuarea firească a unei premiere absolute, prin scoaterea de sub tipar a unei istorii a Marinei Militare Române în date, prima carte de acest gen în bibliografia de specialitate, volum pe cât de interesant, pe atât de necesar. *Istoria Marinei Militare Române. Repere cronologice: 1860-2025*, semnată de reputata cercetătoare dr. Andreea Atanasiu-Croitoru. Șef Secție în cadrul Muzeului Național al Marinei Române, expert în patrimoniu tehnic naval și vicepreședinte al celui mai important for din cadrul Ministerului Culturii, și anume: Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor, Andreea Atanasiu-

Croitoru răspunde necesităților cunoașterii evenimentelor celor mai importante din istoria marinei militare române, lucrarea fiind concepută ca un veritabil instrument de lucru, destinat atât cercetătorilor acestui domeniu, cât și studenților și elevilor din școlile militare și nu numai.

Aflat în lucru de mai bine de un an, volumul a fost pregătit special pentru momentul 22 octombrie 2025, dată la care se împlinesc 165 de ani de când Marina Militară Română s-a ridicat pe baze moderne. Între copertele acestuia au fost selectate, cu migală și răbdare, repere semnificative pentru fiecare an din perioada 1860-2025, fiind vizate evenimente, fapte, nave și oameni, prin unirea cărora s-a încercat - și, am adăuga, s-a și reușit - realizarea unei simbioze care să facă posibilă, și accesibilă totodată, înțelegerea pentru cititor a istoriei Marinei Militare Române.

Fără a avea pretenția de exhaustivitate, lucrarea conține o sumă de repere, ordonate cronologic, reușindu-se astfel consemnarea cu minuțiozitate a jaloanelor considerate importante din istoria Marinei Militare Române. Dacă pentru perioada de până în 1945 multe dintre acestea erau cunoscute și destul de des vehiculate în literatura de specialitate, cele din perioada regimului comunist și mai ales de după 1990 reprezintă marea noutate și marele plus al volumului semnat de Andreea Atanasiu-Croitoru. Putem afla astfel impresionanta înzestrare tehnică a forțelor navale, începând îndeosebi de la sfârșitul anilor '60, dar și temeinica pregătire tehnică și militară a marinarilor militari români, dovedite în fiecare aplicație tactică proprie sau în cooperare cu țările aliate din Tratatul de la Varșovia.

Odată cu schimbarea regimului politic din România, autoarea a consemnat reperele de transformare a Marinei Militare Române de la statutul de partener al NATO până la câștigarea, prin forțe proprii, a unui loc bine conturat în cadrul Alianței Nord-Atlantice, și de această dată fiind consemnați cu scrupulozitate oamenii și navele care și-au lăsat amprenta asupra perioadei. De altfel, intervalul de timp de după intrarea în NATO este foarte generos din punct de vedere al reperelor, fiind cuprinse informații referitoare la parteneriate, exerciții comune, aplicații cu marinele militare ale unor state partenere sau operațiuni tactice de mare amploare, desfășurate în Marea Neagră sau în alte zone. Practic, dacă reperele lucrării s-ar putea transpune într-un grafic, ele nu ar face altceva decât să arate sensul ascendent al dezvoltării Forțelor Navale Române.

Așa cum era normal, nu sunt uitate datele referitoare la înființarea, organizarea, reorganizarea, comasarea sau desființarea unităților Marinei Militare Române, volumul trebuind să se regăsească în biblioteca proprie a fiecăreia dintre acestea. Practic, în baza celor consemnate de autoare, se poate face o reală mapare a lor, pe perioade bine definite, multe dintre aceste date consemnând alături, numele sau indicativul acestora și numele comandanților.

De asemenea, nu în ultimul rând, repere generoase sunt destinate unităților de învățământ și pregătire a Marinei Militare Române, pentru fiecare categorie de angajați, de la liceul militar de marină, trecând prin școlile de subofițeri și maiștri militari și ajungând la instituțiile de învățământ superior.

Experimentată cercetătoare, Andreea Atanasiu-Croitoru a ales ca, pentru a nu dezechilibra textul și a asigura cursivitatea cititorului, anumite explicații ce nu puteau fi evitate, să fie tratate pe larg, în spațiul alocat notelor de subsol. De aceeași manieră, au fost redată caracteristicile tehnice ale navelor marinei militare, anumite definiții de termeni sau alte date importante complementare. Mai mult, volumul beneficiază de o listă de

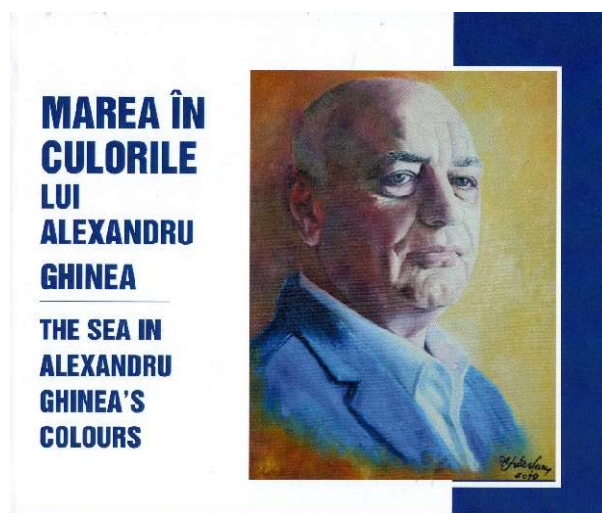
abrevieri ce înlesnesc parcurgerea textului și care ar putea fi folosite și în afara lucrării de față, de o bibliografie de specialitate, dar și de un index ce, cu siguranță, va face mai ușoară găsirea reperelor dorite de către cititor.

Prin conținut și modalitatea tehnică aleasă, Andreea Atanasiu-Croitoru deschide istoria Marinei Militare Române și încearcă să o facă accesibilă deopotrivă confracților istorici, specialiștilor, militarilor, pasionaților și publicului larg.

În mod categoric *Istoria Marinei Militare Române. Repere cronologice: 1860-2025* este o lucrare ambițioasă care continuă ediția din anul 2020, dar care nu poate spune că a epuizat nici sursele de informare și nici chiar informațiile selectate. Completarea tuturor acestora rămâne un proiect de viitor, pe care autoarea și-l asumă, în ceea ce își dorește a deveni o cronologie enciclopedică, așa cum Marina Militară Română, de bună seamă, merită.

*Contraamiral de flotilă (r) dr. Constantin Aurel
Președintele Ligii Navale Române, filiala Constanța*

Corneliu Ștefan Pavel (editor), *Marea în culorile lui Alexandru Ghinea / The sea in Alexandru Ghinea's colours*, Editura M.N.M.R. (Muzeului Național al Marinei Române, Constanța, 2025), 70 p.

Galeria selectă a pictorilor de marină s-a îmbogățit cu încă un album de artă dedicat lui Alexandru Ghinea.

Artistul s-a născut la data de 6 februarie 1953, în localitatea Bistrița din Județul Mehedinți, un sat aflat în apropierea Dunării și a Podului lui Traian, construit în perioada 103-105 e.n. de Apolodor din Damasc, la Drobeta-Turnu

Severin. Tatăl său, Mihalache Ghinea, a fost subofițer din Ministerul de Interne, iar mama sa, Georgeta Ghinea, a fost casnică. Împreună au avut trei copii: Alexandru, Luminița și Georgeta. Școala primară a urmat-o în localitatea Câlcești din județul Gorj, unde tatăl său era angajat, după care a fost elev la Școala profesională de construcții navale, apoi la Liceul „Mihai Eminescu”, ambele din Drobeta-Turnu Severin. La Drobeta, un oraș dunărean pitoresc și încărcat de istorie, cu port civil și militar, tânărul Alexandru Ghinea a fost atras de navele militare și, în anul 1972, s-a hotărât să-și croiască drumul în viață, împletindu-și destinul cu Marina Militară.

După trei ani a absolvit Școala Militară de Maiștri de Marină, promoția 1975, fiind repartizat la Divizionul 133 vedete din Mangalia, pe vedeta purtătoare de rachete cu numărul de bordaj 195.

De-a lungul timpului, și-a desfășurat activitatea la bordul vedetelor purtătoare de rachete și vedetelor torpiloare. Și-a dezvoltat deprinderile tehnice pentru deservirea sistemelor de artilerie de la bordul navelor tip vedetă. O bună perioadă de timp. A fost încadrat la atelierul de reparații armament, torpile și aparatură optică de ochire, asigurând câțiva ani, prin cumul, funcția de șef de atelier.

A fost foarte bine apreciat ca specialist în aparatura de artilerie automată, fiind trimis des în unități din Marina Militară pentru a efectua

corecțiile și reglajele necesare la componentele electronice ale sistemelor de artilerie de la bordul navelor.

„Ieșirile mele pe mare aveau întotdeauna două scopuri. Primul, pentru a îndeplini atribuțiunile pe care le aveam la bordul navei, iar al doilea era să privesc marea și valurile cum curg unul după altul, ce culori au valurile, transparența lor și transparența mării în diverse ore ale zilei. Aceste momente de contemplare m-au ajutat mai târziu, când am ajuns la maturitatea de înțelegere a picturii, să pot transpune pe pânză vibrația mării și transparența valurilor”, afirma Alexandru Ghinea după ce a trecut în rezervă.

Ghinea este membru al Asociației Artiști Dobrogeni din Constanța și a participat la numeroase evenimente culturale, expoziții personale și colective, în țară și străinătate. Lucrările sale sunt apreciate în multe colțuri ale lumii și pot fi găsite în diverse colecții particulare din Germania, Italia, Franța, Bulgaria și România.

„Adesea, când sunt întrebat cum reușesc să realizez aceste valuri marine, răspunsul meu este simplu: numai cei care au fost pe mare, pot înțelege cum este marea în toate stările ei. Anii pe care i-am petrecut pe mare, la bordul navelor militare, mă ajută să pot transpune pe pânză valul, parțial atrășănt, străbătut de o rază de lumină, și astfel lucrările mele aduc marea mai aproape de privitor”, spunea pictorul-marinar la vernisajul expoziției sale de la Casa de Cultură din Miercurea-Ciuc, în anul 2015.

Toate culorile pe care le folosește artistul transmit un dram de energie emoțională, iar poveștil neobișnuite șoptite de lucrările lui Ghinea în cele mai seducătoare nuanțe ale jocului luminii prin valurile mării cutureieră rafinat universul istoriei navale universale.

Paleta de culori folosită de Alexandru Ghinea este tributară culorii albastru, cu tonuri și nuanțe multiple, dar nu lipsesc verdele-smarald, galbenul și portocaliul, care scot împreună în evidență frumusețea mării și, mai important, imprimă nota de personalitate a artistului, în vastul peisaj al picturilor marine oriunde.

Efervescența creativă a octogenarului Alexandru Ghinea asigură o conversație plină de spirit și culoare între autor și publicul său, într-un cadru captivant și rafinat pentru ochi, minte și inimă, unde marinele sale au preluat controlul cuvintelor.

*Colonel Corneliu Ștefan Pavel
Purtător de cuvânt al Ministerului Apărării Naționale*

Vasile Mărculeț, Andreea Atanasiu-Croitoru, Ioan Mărculeț, *Vlaho-bulgari, bizantini și latini (1185-1218). Aspecte militare ale luptei pentru supremație în Peninsula Balcanică*, Editura M.N.M.R. (Muzeului Național al Marinei Române, Constanța, 2025)

Lucrarea *Vlaho-bulgari, bizantini și latini (1185-1218). Aspecte militare ale luptei pentru supremație în Peninsula Balcanică* abordează, cu precădere, reporturile militare dintre principalii actori ai scenei politice din Peninsula Balcanică angajați în lupta pentru supremație în regiune în ultimul deceniu și jumătate al secolului al XII-lea și aproximativ primul deceniu și jumătate al secolului al XIII-lea. Perioada supusă analizei este delimitată de anul 1185, cel revoltei anti bizantine încununate cu succes a vlahilor și bulgarilor

din Munții Haemos, care a condus la constituirea Țaratului Vlaho-Bulgar și anul 1218 cel al urcării pe tronul țaratului a lui Ioan Asan II, sub domnia căruia statul vlaho-bulgar avea să se impună drept principala putere, incontestabilă, a Peninsulei Balcanice.

Perioada analizată împărțită în două etape de anul 1204, cel al deturnării Cruciadei a IV-a spre Constantinopolis, cucerirea orașului și desființarea vremelnică a Imperiului Bizantin (până în 1261). Cucerirea latină a condus totodată la modificarea radicală a geografiei politice a Peninsulei Balcanice, prin apariția de noi actori politici reprezentați de statele cruciate constituite pe ruinele Imperiului Bizantin, respectiv Imperiul Latin de Constantinopolis, în primul rând, dar și de Regatul Latin de Thessalonik, care se vor angaja la rândul lor în lupta pentru supremație.

Lucrarea propriu-zisă debutează cu o *Introducere*, cu titlul *Vlahii din Imperiul Bizantin și rolul lor militar (secolele X-XII)*. Menirea acesteia este aceea de a contura cadrul politic și militar în care a evoluat romanitatea balcanică din momentul atestării ei în izvoarele istorice, la mijlocul

deceniului al optulea al secolului al X-lea, și până în acela al constituirii propriului său stat, la mijlocul deceniului nouălea al secolului al XII-lea.

Într-o primă etapă, 1185-1204, principali competitori la dominația Peninsulei Balcanice au fost Imperiul Bizantin, aflat într-o accentuată și ireversibilă criză generalizată și într-un avansat proces de disoluție administrativ-teritorială, și tânărul și vigurosul Țarat Vlaho-Bulgar, creat între Dunăre și Haemos. Pretențiile de dominație ale Imperiului Bizantin, pe de-o parte, veleitățile imperiale și politica expansionistă a statului vlaho-bulgar, pe de altă parte, au făcut ca raporturile dintre cele două puteri să fie eminamente antagonice, materializate într-un șir aproape neîntrerupt de conflicte.

În cea de-a doua etapă, 1204-1218, aveau să se ciocnească pretențiile la întreaga moștenire bizantină ale Țaratului Vlaho-Bulgar cu cele ale Imperiului Latin de Constantinopolis, secondat de Regatul Latin de Thessalonik, în primul, rând, dar și de senioriile cruciate constituite în Peninsula Balcanică. Acest lucru a făcut ca, aproape întreaga perioadă, raporturile Țaratului Vlaho-Bulgar cu Imperiul Latin de Constantinopolis, precum și cu celelalte stăpâniri latine să fie să fie conflictuale.

*Dr. Andreea Atanasiu-Croitoru
Expert Patrimoniu Tehnic Naval
Șef Secție M.N.M.R. Constanța*

